

РЕШЕНИЕ

№ 1443

гр. София, 21.03.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. II-Г СЪСТАВ, в публично заседание на десети март през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Татяна Димитрова

Членове: Михаил Ал. Малчев
Калина В. Станчева

при участието на секретаря Алина К. Тодорова
като разгледа докладваното от Михаил Ал. Малчев Въззивно гражданско дело № 20211100515086 по описа за 2021 година

Производството е по реда на чл. 258-273 ГПК.

С решение №20191043 от 28.09.2021 г., постановено по гр. д. № 69844/2018 г. на Софийски районен съд, 49 състав, е признато за установено по предявения от „К.О.” ЕООД, ЕИК:*****, срещу „С.Е.” ЕООД, ЕИК*****, иск с правно основание чл. 124, ал. 1 ГПК, че „К.О.”ЕООД не дължи на „С.Е.”ЕООД сумата от 6334.81 лева за доставена електроенергия на абонатен №0109912002 и клиентски номер №5100003444 по фактура №60000000036/01.07.2018 г., издадена въз основа на констативен протокол №5181778 от 25.04.2018 г. Решението е постановено при участието на трето лице помагач на страната на ответника -„Електроразпределение Север” АД с ЕИК*****.

Решението е обжалвано от третото лице помагач в първоинстанционното производство - „Електроразпределение Север” АД. Изложените доводи във въззивната жалба са за неправилност на решението поради неправилна преценка на установената по делото фактическа обстановка и нарушение на материалния закон. Поддържа се, че правилно е направена корекция на сметката на потребителя по реда на ПИКЕЕ, след констатираното неправилно свързване на кабел и неотчитане на доставена ел. енергия. В тази насока се излагат подробни съображения. Моли се да се уважи въззивната жалба, предявеният иск да бъде отхвърлен и да бъдат присъдени сторените в първоинстанционното и въззивното производство разноски.

Ответникът по въззивната жалба - „К.О.” ЕООД, действащ чрез процесуалния си представител, е депозирал в законоустановения срок отговор

на въззивната жалба, с който я оспорва като неоснователна. В отговора се излагат подробни съображения за правилност и законосъобразност на решението на районния съд. Моли се въззивната жалба да бъде отхвърлена, а обжалваното решение да бъде потвърдено. Претендира се присъждане на сторените разноски във въззивното производство.

Другият въззиваем и ответник в първоинстанционното производство - „С.Е.” ЕООД, действащ чрез процесуалния си представител, е депозирал в законоустановения срок отговор на въззивната жалба. С него се заявява, че като търговец на електрическа енергия на свободния пазар единствено префактурира вече заплатеното количество, което е начислено от разпределителното дружество – мрежов оператор. Последното следва да докаже законосъобразността на извършената проверка и извършената корекция на дължимата сметка. Претендира присъждане на сторените в съдебното производство разноски в зависимост от изхода на правния спор.

Софийски градски съд, действащ като въззивна инстанция, намира следното по предмета на въззивното производство:

Първоинстанционното решение е валидно и допустимо, налице е постановен диспозитив в съответствие с мотивите на решението.

При произнасянето си по правилността на решението съгласно чл. 269, изр. второ от ГПК и задължителните указания, дадени с т. 1 от ТР № 1/09.12.2013 г. по т.д. № 1/2013 г. на ОСГТК на ВКС, въззивният съд е ограничен до релевираните във въззивната жалба оплаквания за допуснати нарушения на процесуалните правила при приемане за установени на относими към спора факти и на приложимите материално правните норми, както и до проверка правилното прилагане на релевантни към казуса императивни материално правни норми, дори ако тяхното нарушение не е въведено като основание за обжалване.

В случая с въззивната жалба е направено оплакване относно фактите и приложимото право, което очертава обхвата на въззивната проверка за правилност.

Не се установи при въззивната проверка нарушение на императивни материално правни норми. Първоинстанционният съд е изложил фактически констатации и правни изводи, който счита, че са основани на приетите по делото доказателства. Относно правилността на първоинстанционното решение въззивният съд намира наведените с въззивната жалба доводи за основателни.

За да постанови решението си, районният съд е приел, че не е предвиден ред за уведомяване на потребителя /ползвателя/ в Общите условия при извършване на корекция на сметки съгласно чл. 83, ал. 1, т. 6 от ЗЕ. С оглед липсата на предвиден ред за уведомяване на клиента в Общите условия не е изпълнен фактическият състав, пораждащ правото на ответника да коригира сметката на клиент. Дори и да се приеме, че са приложими ПИКЕЕ, то разпоредбите ЗЕ и ПИКЕЕ, уреждащи едностранна корекция на сметки са нищожни по смисъла на чл. 26, ал. 1 ЗЗД поради противоречие със закона, защото нарушават основни принципи за равнопоставеност на страните в договорното правоотношение и засягат защитата на интересите на потребителите при продажбата на ел. енергия. В този смисъл абонатът е поставен в неравноправно положение, защото няма как да защити интереса си при предприета от страна на дружеството служебна корекция на сметката му

за минал период, когато доставената и потребена енергия му е била редовно отчитана и заплащана навреме.

Изложените правни аргументи от районния съд, въз основа на които е уважил предявения иск, са незаконосъобразни, обосновани са при неправилно прилагане на закона, поради което настоящият състав счита, че постановеното решение е неправилно и следва да бъде отменено.

В случая от приетите в първоинстанционното производство доказателства се установява, че съгласно констативен протокол №5181778 от 25.04.2018 г. при извършена проверка на обект в гр. Варна, к. к. „Чайка”, клиент „К.О.” е констатирано неправомерно прикачен кабел тип СВТ 3x16 към кабела, захранващ кабелната касета, като прикаченият кабел влиза в имот с аб.№0109912001 и 0109912002 и към момента е бетониран и енергията по този кабел не се мери и заплаща. С писмо от 27.04.2018 г. „Електроразпределение Север” АД е уведомило „К.О. ЕООД, че е извършена проверка за точността на измерване на обслужващите измервателната система и свързващите ги електрически инсталации за обект гр.Варна, кв. Чайка, № 3341, кл. №5100003444 и абонатен номер 0109912002, като при проверката е съставен констативен протокол №5181778 и е извършена корекция на количествата потребена електрическа енергия съгласно чл. 8, ал. 3 от Рамковия договор. По силата на Рамков договор №РД 16-8/29.02.2016 „С.Е.” ЕООД в качеството на търговец се е задължил да заплаща на „Енерго-Про Мрежи” АД в качеството на мрежови оператор мрежовите услуги по утвърдените от КЕВР цени и разходи за мрежови услуги. Изготвена е справка за извършена корекция при неизмерване, неправилно и /или неточно измерване на ел. енергия и е издадена фактура №600000036 от 01.07.2018 г. от „С.Е.” ЕООД с получател „К.О.” ЕООД за сумата от 6334.81 лева-сума по констативен протокол, дължима в съответствие с чл. 48, ал. 1, т. 2 Б от ПИКЕЕ. От „Електроразпределение Север” АД е издадена фактура №0105402373 от 27.04.2018 г. с получател „С.Е.” ЕООД за сумата от 6334.81 лева. В резултат на това с представено платежно нареждане от 11.06.2018 г. „С.Е.” ЕООД е наредило в полза на „Електроразпределение Север” АД сумата от 6334.81 лева по фактура №0105402373 от 27.04.2018 г. От приетата от районния съд съдебно-техническа експертиза се установява, че на 25.04.2018 г. е осъществено неправомерно присъединяване на кабел тип СВТ 3X16 към кабела, захранващ кабелната касета. Прикаченият кабел влиза в имот с аб. №0109912002, което препятства правилното измерване на количествата ел. енергия чрез изменение на ел. измервателната схема без СТИ на захранването от допълнително прикачения кабел. Това води до непълно измерване на общата консумирана ел. енергия в обекта на ищеца. Съгласно заключението извършеното изчисление на корекцията за доначисляване на използваната от потребителя ел. енергия е извършено правилно и математически вярно.

С изменението на Закона за енергетиката (ДВ бр. 54/2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) е налице законово основание крайният снабдител да коригира сметката на клиент след доказано неточно отчитане на потребената електрическа енергия при определени предпоставки. Първото законово изискване произтича от чл. 83, ал. 1, т. 6 ЗЕ за необходимост от правила за измерване на количеството електрическа енергия, регламентиращи принципите на измерване, начините и местата за измерване, условията и реда за тяхното обслужване, включително за установяване случаите на неизмерена, неправилно и/или неточно измерена електрическа енергия и за

извършване на корекция на сметките за предоставената електроенергия. Второто изискване на чл. 98а, ал. 2, т. 6 и чл. 104а, ал. 2, т. 5, б. "а" ЗЕ касае изрично предвиждане в общите условия на договорите на ред за уведомяване на клиента при наличие на основание за корекция.

Настоящият съдебен състав споделя изцяло практиката на ВКС, например решение по т. д. № 1797/2020 г., II т. о., решение по гр. д. 1561/2020 г. на ВКС, IV г. о., решение по гр. д. № 2991/2018 г., III г. о. и решение по гр. д. № 50417/2016 г., I г. о. В посочените съдебни актове е прието, че от правилото на чл. 183 ЗЗД, респ. на чл. 318 и сл. ТЗ, следва, че когато е било доставено определено количество електрическа енергия, но поради допусната грешка е отчетена доставка в по-малък размер и съответно заплатена по-малка цена от реално дължимата, купувачът дължи доплащането ѝ. **Дори и при липса на специална уредба, този извод произтича както от общото законово правило, че купувачът следва да заплати цената на доставената стока, така и от принципа за недопускане на неоснователно обогатяване.** Специалната регламентация на договора за продажба на ел. енергия между електроразпределителните дружества и крайните потребители, предвиден в ЗЕ, не изключва за неуредените случаи приложението на ЗЗД относно задължението на купувача да плати цена на продадената енергия. Исковете за заплащане на реално потребена ел. енергия при грешки в отчитането ѝ, вкл. и при неправомерно въздействие върху СТИ от страна на потребителя, не могат да се отхвърлят от гражданските съдилища само поради липса на специална регламентация на процедурата и начина за преизчисляване на действително ползвана ел. енергия. При неправомерно въздействие върху СТИ от страна на потребителя на ел. енергия, той дължи заплащане на реално потребената енергия, като неправилно отчетеното количество на доставената електрическа енергия не поражда имуществена отговорност на крайния клиент за виновно причинени имуществени вреди по реда на чл. 79, ал. 2, вр. чл. 82 ЗЗД, а парично притезание в патримониума на продавача, представляващо продажна цена за съответния период. Поради изложените съображения въззивният съд намира, че и след отмяната на ПИКЕЕ от 2013 г. от Върховния административен съд с влезли в сила на 14.07.2017 г. и на 23.11.2018 г. решения, е налице правно основание за корекция в сметката на потребител за минал период при констатирано неизмерване, неточно или неправилно измерване на потребената електрическа енергия.

В разглеждания случай обаче са приложими ПИКЕЕ от 2013 г., тъй като процесната проверка и съставен констатиращ протокол са м. април 2018 г. С влязло в сила решение по адм. дело № 3879/2017 г. на ВАС са отменени разпоредбите на чл. 48, чл. 49, чл. 50 и чл. 51 от ПИКЕЕ. Решенията на ВАС обаче имат действие „ex nunc”, т.е. занапред. С оглед на което въззивният съд констатира, че решението на ВАС е приложимо след 08.11.2018 г. и в частност за извършените след тази датата проверки и едностранни корекции на сметки. Поради това районният съд неправилно е приел, че процесната корекция е изготвена без основание, тъй като са били отменени чл. 48 - чл. 51 от ПИКЕЕ с влязло в сила решение. Както вече беше посочено отмяната не засяга процесното производство.

В настоящия случай също така съгласно трайната практика на ВКС, обобщена с решение № 61/16.07.2021 г. по гр. д. № 2051/2020 г., IV г. о., ако в общите условия в противоречие с чл. 98а, ал. 1, т. 6 ЗЕ не е предвиден ред за уведомяване на клиента при извършване на корекция на сметка, това

нарушение е пречка потребителят да бъде поставен в забава относно задължението си да заплати корекцията. Нарушението обаче не може да послужи като основание да се отрече дължимостта на сумата, когато това задължение се установява по съдебен ред.

Дори да е налице непълнота в тези разпоредби, тя следва да бъде запълнена при прилагане на правилото на чл. 183 ЗЗД и на общия принцип за недопускане на неоснователно обогатяване. Съдебната процедура по реда на ГПК гарантира равни права на страните при спорове за грешно отчитане на изразходваната електроенергия и тези гаранции са достатъчни, за да защитят добросъвестните потребители. Ето защо гражданските съдилища не могат да се позовават на липсата на предварителни процедури за защита на потребителите, за да отхвърлят исковете за заплащане на реално потребената електрическа енергия, а са длъжни да се произнесат по съществото на спора въз основа на събраните по делото доказателства. От това предварително, а не решаващо за изхода на спора значение на процедурата по корекция на сметки, предвидена в общите условия, следва да се изхожда и при преценката какви са последиците от допуснатото нарушение на чл. 98а, ал. 1, т. 6 от Закона за енергетиката. Ако в общите условия в противоречие с чл. 98а, ал. 1, т. 6 ЗЕ не е предвиден ред за уведомяване на клиента при извършване на корекция на сметка, това нарушение е пречка потребителят да бъде поставен в забава относно задължението си да заплати корекцията. Нарушението обаче не може да послужи като основание да се отрече дължимостта на сумата, когато това задължение се установява по съдебен ред. **Освен това в разглеждания случай потребителят е уведомен за съставения констативен протокол и за извършената въз основа на него корекция с писмо от 27.04.2018 г.**

В случая се касае за договор за продажба /доставка/, при който се прилагат общите правила на ЗЗД във връзка със задължението на купувача да плати цената на доставената стока - чл. 183 ЗЗД. От правилото на чл. 183 ЗЗД следва, че когато е било доставено определено количество енергия, но поради допуснатата грешка е отчетена доставка в по-малък размер и съответно е заплатена по-малка цена от реално дължимата, купувачът следва да доплати дължимата сума. **Дори да липсва специална уредба, този извод следва от общото правило, че купувачът дължи заплащане на цената на доставената стока и от принципа за недопускане на неоснователно обогатяване.** В тази насока въззивният съд намира за неоснователни доводите на районния съд за невъзможност за установяване на обема на реално доставена ел. енергия. При липса на доказателства за извършена проверка на СТИ в периода 3 месеца преди проверката (на 25.04.2018 г.), периодът на корекцията е ограничен до 3 месеца назад, с цел да бъде ограничена възможността за неоснователно обогатяване и на двете страни по правоотношението, доколкото не може точно да се определи моментът, от който започва неточното отчитане на електрическата енергия, респ. неотчитането на същата. Съгласно експертното заключение по изслушаната и приета съдебно - техническа експертиза, което въззивният съд кредитира, произчислението на електрическата енергия е извършено при спазване на изискванията в коректния тримесечен период. Освен това основен принцип в правния мир е недопускането на неоснователно обогатяване на едни лица за сметка на други. **В тази насока е предвидена и разпоредбата на чл. 162 ГПК.** В настоящото производство по категоричен начин се установява, че ищецът е ползвал неотчетена електрическа енергия, като невъзможността да бъде определен с точност периода на това неправомерно ползване и точното

количество налага определянето му именно по реда на чл. 162 ГПК. Ето защо въззивният съд, отчитайки заключението на съдебно техническата експертиза, счита, че в случая определеният период на неточно измерване на електрическа енергията и количеството на доставена, но неотчетена електрическа енергия, са справедливи.

Неправилни и са доводите на районния съд за липса на предпоставки за ангажиране договорната отговорност на потребителя, обосновани с неравноправност на клаузите, допускащи корекция на сметка за доставена ел. енергия.

По въпроса дали крайният снабдител на електрическа енергия следва да доказва виновно поведение на абоната при доказано неточно отчитане на електромера на клиента и извършено преизчисляване на сметката му след влизане в сила на измененията и допълненията на чл. 83, ал. 1, т. 6 ЗЕ е формирана непротиворечива съдебна практика - решение № 118/18.09.2017 г., постановено по т. д. № 961/2016 г. на ВКС, II т. о. и решение № 115/20.09.2017 г., постановено по т. д. № 1156/2016 г. по описа на ВКС, II т. о., която следва да намери съответно приложение и в настоящия случай. С посочените решения са дадени разяснения, че във всички случаи на неизмерена или неточно измерена доставена електроенергия правото на доставчика на електрическа енергия да извърши едностранно корекция не е предпоставено от доказването на виновно поведение на потребителя, довело до неизмерването или неточното измерване на доставената електроенергия, тъй като корекционната процедура цели възстановяване на настъпилото без основание имуществено разместване, а не да ангажира отговорността на потребителя за негово виновно поведение. Следователно неправилно отчетеното количество на реално доставена електрическа енергия не поражда имуществена отговорност за крайния клиент за виновно причинени от него имуществени вреди по реда на чл. 79, ал. 2 ЗЗД вр. с чл. 82 ЗЗД, а парично притезание в патримониума на продавача, респ. на оператора, представляващо продажна цена за действително, реално доставено количество електрическа енергия през съответния период, за който е начислена (арг. от чл. 200, ал. 2 ЗЗД).

Съображенията на районния съд, че едностранната корекция на сметка за доставена ел. енергия нарушава основни принципи за равнопоставеност на страните в договорното правоотношение и засягат защитата на интересите на потребителите при продажбата на ел. енергия, не могат да бъдат споделени. Същите не почиват на конкретната фактическа обстановка и не са съобразени с констатираната недобросъвестност на потребителя. Основополагащ принцип на гражданското право е, че никой не следва да черпи права от собственото си недобросъвестно поведение. В разглежданият случай потребителят лично или чрез трети лица е извършил нерегламентирано присъединяване на кабел, по който е доставяна електрическа енергия, която не е отчитана от електромера. Ето защо няма как въз основа на никакви формални и абстрактни позовавания на неравноправни клаузи и на нарушение на потребителски права, да се изключва задължението на потребителя за заплати цената на електрическата енергия, която му е доставена, но не е отчетена поради неправомерно присъединяване на допълнителен кабел. В случая важното обстоятелство, което не следва да бъде пренебрегвано, е нерегламентирано присъединяване на кабел, който не е свързан с електромера и което е довело до неотчитането на доставяна електрическа енергия, от което

пък се е възползвал и обогатил единствено и само потребителят.

В контекста на изложеното следва да се приеме, че предявеният иск е неоснователен и подлежи на отхвърляне.

Крайните изводи на двете инстанции не съвпадат. Първоинстанционното решение на основание чл. 271, ал. 1, изр. 1, пр. 2 ГПК следва да се отмени и вместо него се постанови друго, с което искът да се отхвърли.

По разноските:

С оглед изхода на правния спор на основание чл. 78, ал. 1, вр. чл. 273 ГПК, въззивмаеният „К.О.” ЕООД следва да заплати сторените разноски от въззивника, за които е представен списък и включват 126.70 лева – заплатена държавна такса и 780 лева – заплатено адвокатско възнаграждение.

Поради неоснователността на предявеният иск и на основание чл. 78, ал. 3 ГПК ищецът „К.О.” ЕООД следва да бъде осъден да заплати на ответника „С.Е.” ЕООД сторените в първоинстанционното производство разноски в размер общо на 1060 лева, от които 760 лева – заплатено адвокатско възнаграждение и 300 лева – внесен депозит за експертиза. Предвид основателността на въззивната жалба и оспорването ѝ от страна на „С.Е.” ЕООД, то на това дружество не се дължат разноски за въззивното производство.

Воден от изложеното, Софийски градски съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение №20191043 от 28.09.2021 г., постановено по гр. д. № 69844/2018 г. на Софийски районен съд, 49 състав, като вместо него ПОСТАНОВЯВА:

ОТХВЪРЛЯ предявения иск от „К.О.” ЕООД, ЕИК:*****, срещу „С.Е.” ЕООД, ЕИК:*****, с правно основание чл. 124, ал. 1 ГПК за признаване за установено, че „К.О.” ЕООД не дължи на „С.Е.” ЕООД сумата от 6334.81 лева за доставена електроенергия на абонатен №0109912002 и клиентски номер №5100003444 по фактура №6000000036/01.07.2018г., издадена въз основа на констативен протокол №5181778 от 25.04.2018 г.

ОСЪЖДА „К.О.” ЕООД, ЕИК:*****, да заплати на основание чл. 78, ал. 3 ГПК на „С.Е.” ЕООД, ЕИК:*****, сумата от 1060 лева, сторени разноски по гр. д. № 69844/2018 г. на Софийски районен съд, 49 състав.

ОСЪЖДА „К.О.” ЕООД, ЕИК:*****, да заплати на основание чл. 78, ал. 1 ГПК вр. с чл. 273 ГПК на „Електроразпределение Север” АД с ЕИК***** сумата от 906.70 лева, сторени разноски във въззивното производство.

Решението на въззивната инстанция може да бъде обжалвано пред Върховния касационен съд с касационна жалба в 1-месечен срок от получаването на препис, при обосноваване на предпоставките по чл. 280, ал. 1 ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____